

Верифікація, аналіз, складання звіту

Стадіон Старлайт Епізод 3

У цьому наборі слайдів зібрано інструкції до третього епізоду гри «Стадіон Старлайт». Тренерам вільно використовувати чи адаптувати слайди, залежно від формату проведення гри та рівня підготовки учасників/учасниць.

Верифікація і аналіз: порівняння

Верифікація: «Чи відповідає ця інформація
дійсності?»

Аналіз: «Що означає ця інформація?»

Верифікація і аналіз – два різних, хоча й тісно пов'язаних між собою кроки, які виконуються після збирання інформації. Важливо виконати обидва процеси відповідно до певних правил, щоби зібрану інформацію можна було вважати достовірною і включати до подальшого звіту й заходів з адвокації.

Можна запропонувати аудиторії простий приклад (скажімо, такий сценарій: «ви отримали повідомлення про те, що на певному контрольно-пропускному пункті поліція зупиняє та обшукує всі автомобілі»). Поставте учасникам два запитання:

- Як можна перевірити правдивість або хибність такого твердження?

- Можливі відповіді: моніторинг соціальних мереж (чи є повідомлення про це в онлайн джерелах); перевірка мобільних додатків з дорожнього руху; зв'язок з тими, хто повідомляв про такі зупинки; безпосереднє спостереження на цьому контрольно-пропускному пункті тощо.

- Після здійснення такої верифікації, які фактори можуть указувати на те, що зазначені дії порушують права людини?

- Можливі відповіді: обсяг; причини для обшуку автомобілів; методи та дії поліції під час обшуків; застосовна нормативно-правова база тощо.

Верифікація – Надійність джерела

Для того, щоби провести верифікацію, слід спершу оцінити джерело інформації:

- Чи є джерело надійним?
- Чи є джерело неупередженим?
- Чи джерело встановлено?

Першим кроком у визначенні достовірності інформації є визначення того, наскільки можна довіряти джерелу цієї інформації. Візьміть до уваги такі фактори:

- Надійність – чи раніше це джерело надавало достовірну інформацію чи актуальні експертні дані?

- Неупередженість/об'єктивність – не існує абсолютно неупереджених джерел, особливо коли йдеться про особисті свідчення людей. Однак важливо враховувати, чи має джерело вагомі причини спотворювати правду. Наявність певного упередження не означає, що інформація недостовірна. Це лише додає ще один фактор, який слід враховувати під час верифікації.

- Анонімність (або її відсутність) – у сучасних реаліях соціальних мереж анонімні джерела є дуже поширеним явищем. Підтвердження особи джерела допоможе підвищити достовірність наданої ним інформації.

Верифікація – Перехресна перевірка інформації

Для того, щоби здійснити верифікацію, перевірте відомості з декількох джерел:

- Чи ви маєте щонайменше три джерела, що повідомляють те саме?
- Чи ви маєте відомості від джерел з різними позиціями?

Використання щонайменше трьох джерел називається «тріангуляцією». Це дозволяє сформувати збалансоване розуміння подій і не покладатися на свідчення з одного джерела. Важливо, щоби джерела представляли різні позиції з певного питання (наприклад, позиція охоронців і позиція ув'язнених, або позиція протестувальників і позиція поліції).

Зазначте, що джерела можуть бути різноманітними. Для «тріангуляції» можна використовувати свідчення людей, офіційні документи, висновки досліджень на базі відкритих джерел (OSINT досліджень), публічні заяви, фотографії тощо. Свідчення одних осіб не обов'язково перевіряти виключно за допомогою свідчень інших.

Зауважте також, що у разі, як не вдалося перевірити інформацію в альтернативному джерелі, це не означає, що її потрібно відкинути. Таку інформацію слід подати у правильному контексті та належним чином оформити, скажімо використовуючи обороти на кшталт «нібито» чи «за повідомленнями...».

Аналіз

Після верифікації проводять аналіз з метою визначити, чи були порушені права людини.

Для цього слід оцінити такі аспекти:

- Законність
- Правомірність
- Пропорційність

Не існує чіткого «порогу» для встановлення порушення прав людини, проте що більше інцидент порушує будь-який з цих трьох принципів, то вища ймовірність того, що відбулося порушення прав людини. Ось короткий опис того, що означає кожний із них.

- *Законність: Чи дозволена дія за чинним законодавством?*
- *Правомірність: Чи дія виправдана з огляду на досягнення «законної мети» (наприклад, захисту національної або громадської безпеки)?*
- *Пропорційність: Чи дія реалізована тією мірою, що необхідна для досягнення мети, і чи не є вона надмірною?*

Можна запропонувати учасникам/учасницям придумати різні варіанти заходів реагування з різним поєднанням зазначених принципів, наприклад, захід реагування на загрозу, що був правомірним, але непропорційним; або такий, що був передбачений законом, проте виявився непропорційним або невинуватим за конкретних обставин.

Під час обговорення слід завжди наголошувати, що певні дії є абсолютно забороненими згідно з міжнародним правом у галузі прав людини (яке передбачає, наприклад, заборону катувань та інших видів жорстокого поводження). Такі дії за жодних обставин не можуть бути виправдані законною метою чи іншими міркуваннями.

Складання звіту

Звіт має:

- Бути написаний чіткою та зрозумілою мовою, з достовірним викладом висновків
- Включати рекомендації для розв'язання проблеми, розроблені за принципом SMART:
 - Конкретні
 - Вимірювані
 - Досяжні
 - Доречні
 - Визначені в часі

Після верифікації і аналізу можна викласти отримані результати у звіті. Звіт має бути складений відповідно до принципів моніторингу прав людини: інформація повинна бути представлена точно, з урахуванням гендерних аспектів, задля зміцнення довіри та правомірності. Необхідно дотримуватися умов інформованої згоди опитаних осіб, аби після оприлюднення звіт нікому не завдав шкоди.

Структура звіту зазвичай складається з таких розділів: резюме, опис методології, огляд нормативно-правової бази, виклад результатів моніторингу, висновки та рекомендації. Тренер може ознайомити учасників/учасниць з примірниками нещодавніх звітів і попросити їх визначити, які елементи цих звітів написані добре, а які потребують доопрацювання.

Рекомендації розробляють на основі результатів моніторингу відповідно до принципів SMART:

- *Конкретні: спрямовані на розв'язання конкретної проблеми чи покращення у конкретній сфері*
 - *Вимірювані: є кількісний показник або інший вимірюваний індикатор, що дозволяє оцінити поступ*
 - *Досяжні: описують, які результати можуть бути досягнуті за наявних ресурсів*
 - *Доречні: адресовані конкретній зацікавленій стороні та пов'язані з представленими у звіті результатами моніторингу*
 - *Визначені в часі: визначають терміни для досягнення очікуваних результатів*
- Якщо дозволяє час, можна дати учасникам/учасницям завдання підготувати власні рекомендації та запропонувати їм оцінити рекомендації одне одного за критеріями SMART.*

- 1. Верифікація** – оцінка джерел для пошуку надійних відомостей
- 2. Аналіз** – оцінка відомостей, які пройшли верифікацію, щодо відповідності дій, які позначаються на правах людини, принципам законності, правомірності та пропорційності
- 3. Складання звіту** – виклад результатів аналізу в послідовний, ефективний і переконливий спосіб

Верифікація і аналіз здійснюються за певною методикою, про яку йшлося вище. Однак важливо зазначити, що «аналіз» не є завершенням усього процесу. Після верифікації джерел, аналізу інформації та виявлення порушень, на їх основі складають звіт, який донесе висновки моніторингу до громадськості. Після написання звіту триває робота над реалізацією включених до нього рекомендацій за допомогою кампанії з адвокації.